

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 17/2014-49

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. marca 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Lubyho (sudca spravodajca) v konaní o sťažnosti E. P., zastúpenej advokátom JUDr. Milanom Fulecom, Živnostenská 2, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 967/2008, za účasti Okresného súdu Pezinok, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo E. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 967/2008 porušené boli.

2. Okresnému súdu Pezinok p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 967/2008 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. E. P. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré jej je Okresný súd Pezinok p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Pezinok j e p o v i n n ý uhradiť E. P. trovy konania v sume 331,13 € (slovom tristotridsaťjeden eur a trinásť centov) na účet jej právneho zástupcu JUDr. Milana Fuleca, Živnostenská 2, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. IV. ÚS 17/2014 z 23. januára 2014 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť E. P. (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „navrhovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Pezinok (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 967/2008 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou z 27. septembra 2001 podanou pôvodne Okresnému súdu Bratislava III domáhala, aby súd určil, že je výlučnou vlastníčkou nehnuteľnosti bližšie špecifikovanej v žalobe. Od 1. januára 2008 v zmysle príslušných ustanovení zákona č. 511/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 371/2004 Z. z.

o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov, prešiel výkon súdnictva v danej veci na Okresný súd Pezinok, kde mu bola pridelená sp. zn. 4 C 967/2008. Zo sťažnosti možno vyvodiť, že sťažovateľka namieta prietahy iba vo vzťahu k postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 967/2008 a súčasne poukazuje na to, že ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu nebolo konanie v jej právnej veci právoplatne skončené.

Sťažovateľka v nadväznosti na to navrhuje, aby ústavný súd podľa čl. 127 ústavy vyslovil, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zároveň navrhuje prikázať okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov. Napokon sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 3 500 € a úhrady trov konania.

Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti prípisom sp. zn. Spr. 3336/2013 (doručeným ústavnému súdu 22. novembra 2013), v ktorom sa okrem iného uvádza:

„Sťažnosť na prietahy v konaní sťažovateľky E. P. (Spr. 2057/2013) podanú v právnej veci vedenej na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 4 C 967/2008 dňa 20. 05. 2013 som vyhodnotil ako dôvodnú a v právnej veci som nariadil dohľad predsedu súdu. Právny zástupca sťažovateľky JUDr. Milan Fulec odpoveď na sťažnosť prevzal dňa 25. 06. 2013. Vo veci zákonná sudkyňa nariadila termín pojednávania na deň 01. 08. 2013.

Pojednávanie vytýčené na deň 01. 08. 2013 bolo odročené na základe výslovnej žiadosti právneho zástupcu navrhovateľky na deň 29. 10. 2013 z dôvodu jeho žiadosti o vyhotovenie fotokópií listinných dôkazov, ktoré súdu vyžiadal od Správy katastra na návrh navrhovateľky a tieto mu doručil, aby sa následne vyjadril.

Pojednávanie vytyčené na deň 29. 10. 2013 zastupujúci zákonný sudca odročil na nový termín na deň 27. 03. 2014 o 12.00 hod. z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne.“

Zákonná sudkyňa zaujala stanovisko aj k zložitosti veci a správaniu sťažovateľky ako účastníčky konania, keď v uvedenej súvislosti uviedla:

«Predmetom sporu je určenie vlastníckeho práva, uplatnenie tzv. reštitučného nároku súdnou cestou, v roku 2001, za súčasného včas uplatneného reštitučného nároku navrhovateľkou na Obvodnom pozemkovom úrade v Senci podľa osobitného predpisu /§ 5 ods. 1 Zák. NR SR č. 503/2003 Z. z./, ktoré konanie nie je doposiaľ právoplatne skončené, od 14. 2. 2005 je len prerušené.

V obdobnej veci, vedenej na tunajšom súde pod sp. zn. 4 C 926/2008 proti odporcovi v 2. rade a SR-SPF (Slovenský pozemkový fond, pozn.) fyzickými osobami, o určenie vlastníckeho práva k pozemkom v tej istej lokalite, Krajský súd v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 376/2010 potvrdil moje rozhodnutie ako vecne správne /po právnej stránke totožné ako v tomto konaní o zastavení konania pre nedostatok právomoci a postúpení veci príslušnému orgánu/, teda vec posúdil opačne ako odvolací súd v tomto konaní.

Povaha veci /majetkový spor/ nevyžaduje osobitnú starostlivosť všeobecného súdu.

Po právnej stránke sa javí byť vec značne zložitá s poukazom na konkrétne okolnosti veci /existencia „konceptu“ Výmeru o vlastníctve pôdy z roku 1947/, neukončený prídellový proces v tom období v lokalite P., kataster..., problematiku naliehavého právneho záujmu navrhovateľky na požadovanom určení v zmysle § 80 písm. c/ O. s. p., doterajšiu nejednotnú rozhodovacia prax v obdobných veciach, ale aj rozhodnutie ÚS SR II. ÚS 249/2011 zo dňa 29. 9. 2011.

Po skutkovej stránke je vec náročnejšia na dokazovanie, s prihliadnutím na obranu odporcu, na skutočnosť, že na tunajšom súde je vedených 14 občianskoprávných konaní o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam v lokalite P., kataster..., rôznymi fyzickými osobami proti odporcom v tomto konaní, SR-SPF a spoločnosti H., ktorí svoje nároky opierajú o takmer totožné skutkové okolnosti /reštitučné nároky/.

Návrh na začatie konania bol neúplný, neurčitý, bola potrebná výzva na odstránenie väd návrhu.

Súčasne s podaním návrhu nebola splnená poplatková povinnosť v celom rozsahu, poplatková povinnosť bola splnená až 29. 12. 2004.

2x bolo pojednávanie odročené z dôvodu neospravedlnenej neúčasti navrhovateľky, jej PZ, 1x na výslovnú žiadosť jej právneho zástupcu.

Navrhovateľka produkuje dôkazy až v priebehu konania, v závislosti od procesnej aktivity odporcu.»

Zákonná sudkyňa k postupu súdu vo veci okrem iného uviedla:

„Na novozriadenom Okresnom súde Pezinok, z dôvodu nedostatočného personálneho obsadenia ku dňu 1. 1. 2008, boli vytvorené len dve občianskoprávne oddelenia /4 C a 5 C/, ktoré tvorila celá občianskoprávna agenda odovzdávajúcich súdov Okresných súdov Bratislava II a Bratislava III. V oddelení 4 C išlo o cca 869 nevybavených vecí...

Stav môjho oddelenia bol dlhodobo preťažený /počet nevybavených vecí 686, nerozhodnutých vecí 593/, ktorú skutočnosť som v súlade s § 30 ods. 4 Zák. NR SR č. 385/2000 Z. z. písomne zo dňa 11. 9. 2012 signalizovala predsedovi súdu /Spr. 3280/2012/.“

Okresný súd pripojil k vyjadreniu k sťažnosti aj nasledujúci prehľad dosiaľ v napadnutom konaní vykonaných procesných úkonov vypracovaný zákonnou sudkyňou, z ktorých vo vzťahu k predmetu sťažnosti považuje ústavný súd za relevantné tieto:

„7. 4. 2009 po oboznámení sa s obsahom spisového materiálu a dovtedajšieho priebehu konania, s prihliadnutím na stav oddelenia 4 C, vytýčenie pojednávania na T (termín, pozn.): 7. 5. 2009, doručovanie písomností a výzvy na predloženie listinných dôkazov

7. 5. 2009 pojednávanie odročené na nový T: 29. 9. 2009, nakoľko sa nedostavili účastníci ani ich PZ (právni zástupcovia, pozn.); navrhovateľka a jej právny zástupca napriek riadne a včas doručenému predvolaniu, pričom neúčast' neospravedlnili ani

nežiadali pojednávanie včas odročiť 28. 9. 2009 rozhodnutie o pripustení zmeny návrhu /žalobného petitu/, doručeného súdu písomne navrhovateľkou dňa 21. 9. 2009

29. 9. 2009 pojednávanie odročené na T: 28. 1. 2010 na základe riadne a včas doručenej písomnej žiadosti PZ odporcov

28. 1. 2009 na pojednávaní bol vykonaný dôkaz výsluchom účastníkov. Z dôvodu prednesu protinávrhu odporcom v 2. rade a procesného návrhu na prerušenie konania z dôvodu vedenia iného konania o určenie vlastníckeho práva k totožnej nehnuteľnosti a potreby rozhodnutia o tomto návrhu so znalosťou veci bolo pojednávanie odročené na T: 30. 3. 2010

5. 3. 2010 rozhodnutie o návrhu na prerušenie konania (okresný súd konanie neprerušil, pozn.) /doručený súdu písomne dňa 9. 2. 2010/ a ďalšie úkony v súvislosti s nariadeným pojednávaním /urgencia pripojenia dedičského spisu, urgencia pripojenia spisov orgánov katastra, vyžiadanie spisu pozemkového úradu vo veci uplatnenia reštitučných nárokov navrhovateľkou/

30. 3. 2010 po oboznámení výsledkov dokazovania bol návrh odporcu v 2. rade vylúčený na samostatné konanie, konanie o návrhu navrhovateľky zastavené s tým, že po právoplatnosti uznesenia bude vec postúpená Obvodnému pozemkovému úradu v Senci

*3. 6. 2010 pokyn doručiť odvolanie navrhovateľky odporcom na vyjadrenie
9. 7. 2010 pokyn na predloženie spisu odvolaciemu súdu.*

V čase od 13. 7. 2010 do 1. 8. 2011 sa spis nachádzal na odvolacom súde.

10. 8. 2011 pokyn doručiť rozhodnutie odvolacieho súdu, vyžiadať ďalšie súvisiace spisy, nariadenie pojednávania na T: 15. 11. 2011

15. 11. 2011 pojednávanie vo veci, na ktorom bolo rozhodnuté o zmene návrhu /špecifikácia nehnuteľností v súlade s ich aktuálnym stavom v KN/, v nadväznosti na zrušujúce rozhodnutie odvolacieho súdu – rozhodnutie o protinávrhu odporcu v 2. rade o určenie jeho vlastníckeho práva zastavením konania o ňom v dôsledku späťvzatia tohto návrhu zo dňa 15. 11. 2011, doplnenie dokazovania. Pojednávanie odročené na T: 22. 3. 2012 s pokynom kancelárii pripojiť súvisiace spisy a účastníkom doplniť listinné dôkazy, s poukazom na ust. § 226 O. s. p.

V období od 13. 2. 2012 do 20. 3. 2012 som nebola zákonným sudcom v tejto veci /z dôvodu mojej PN presahujúca dobu 6 týždňov bolo oddelenie prerozdelené/

22. 3. 2012 pojednávajúce odročené na nový T: 26. 4. 2012, nakoľko sa nedostavili účastníci ani ich PZ; navrhovateľka a jej právny zástupca napriek skutočnosti, že TP vzali na predchádzajúcom pojednávaní na vedomie, neúčast' neospravedlnili ani nežiadali pojednávajúce včas odročiť; PZ účastníkov sa dostavili s omeškaním až po tom, čo bolo pojednávajúce odročené

26. 4. 2012 pojednávajúce vo veci vzhľadom na prednes návrhov na vykonanie ďalších dôkazov bolo pojednávajúce odročené na T: 31. 5. 2012 s pokynom kancelárii predvolať svedka

31. 5. 2012 pojednávajúce vo veci, výsluch svedka. Pojednávajúce vzhľadom na obsahu výpovede svedka a vyjadrenie PZ účastníkov, že sa k obsahu svedeckej výpovede vyjadria písomne a prípadne navrhnu ďalšie dôkazy, bolo odročené na neurčito a stranám poskytnutá lehota 30 dní.

Stav môjho oddelenia bol dlhodobo preťažený /počet nevybavených vecí 686, nerozhodnutých vecí 593/, ktorú skutočnosť som v súlade s § 30 ods. 4 Zák. NR SR č. 385/2000 Z. z. písomne zo dňa 11. 9. 2012 signalizovala predsedovi súdu /Spr. 3280/2012/.

PZ navrhovateľky doručil svoje písomné vyjadrenie s návrhmi na vykonanie ďalších dôkazov až dňa 28. 9. 2012, v ktorom čase som bola práceneschopná. PN som bola následne aj v mesiacoch január, február 2013.

31. 5. 2013 pokyn kancelárii vyžiadať listinné dôkazy od Správy katastra Senec v zmysle procesného návrhu navrhovateľky

13. 6. 2013 nariadenie pojednávania na T: 1. 8. 2013

1. 8. 2013 bolo pojednávajúce odročené na T: 29. 10. 2013 na základe výslovnej žiadosti PZ navrhovateľky, ktorý po upozornení na rozpor medzi aktuálnym žalobným petitom a aktuálnym stavom zápisov v katastri nehnuteľností /nevykonateľnosť prípadného súdneho rozhodnutia/ trval na tom, aby mu súd vyhotovil kópie listinných dôkazov, ktoré súd do spisu vyžiadal od Správy katastra na návrh navrhovateľky, tieto mu doručil a k tomu že sa následne vyjadri

29. 10. 2013 zastupujúci zákonný sudca pojednávajúce odročil /moja PN/ na T: 27. 3. 2014. Takýto TP bol určený na základe skutočnosti v tej dobe známej, že

koncom roka 2013 budem hospitalizovaná, operovaná a následne PN najmenej 6 týždňov, v závislosti od úspešnosti následnej rehabilitácie.“

K vyjadreniu okresného súdu sťažovateľka prostredníctvom právneho zástupcu zaujala stanovisko podaním (doručeným ústavnému súdu 17. marca 2014), v ktorom okrem iného uviedla:

„Po oboznámení sa s vyjadrením zákonnej sudkyne musíme konštatovať, že najmä z niektorých častí vyjadrenia zákonnej sudkyne je zrejmé, že zákonná sudkyňa priebeh konania podáva pravdu skresľujúcim, teda nepravdivým spôsobom a jej vyjadrenie je preto zavádzajúce, účelové, koncipované s cieľom vyvolať zdanie, že prietahy v konaní nie sú zapríčinené zákonnou sudkyňou, ale samotnou sťažovateľkou a najmä jej právnym zástupcom...“

Zákonná sudkyňa v tejto súvislosti však bližšie neuvádza príčinu, pre ktorú jej bol spis predložený až 10 mesiacov potom, ako jej vec bola pridelená, a prečo termín pojednávania určila tak, že sa prvé pojednávanie vo veci malo konať až po 18 mesiacoch potom, ako jej veci bola pridelená.

Rovnako bližšie neuvádza, u akého počtu vecí, ktoré jej boli pridelené v súvislosti s prechodom výkonu súdnictva, konanie trvalo už 8 rokov, tak ako v predmetnej veci. Samotné tvrdenie zákonnej sudkyne o veľkom počte vecí, však nemôže byť na ťarchu účastníka konania a nemôže ani ospravedlniť celkovú dĺžku konania v trvaní 14 rokov. Navyše, sťažovateľka namieta porušenie ústavných práv zbytočnými prietahmi, ku ktorým došlo postupom Okresného súdu Pezinok, teda od roku 2008, kde sa vec prejednáva už 6 rokov...

Zo zápisnice z pojednávania dňa 30. 03. 2010 vyplýva, že zákonná sudkyňa oboznámila obsah pripojeného spisu pozemkového odboru Okresného úradu Senec a konanie uznesením zastavila z dôvodu nedostatku právomocí súdu vo veci konať.

Zákonná sudkyňa tvrdí, že takto rozhodla preto, že v obdobnej veci jej senát odvolacieho súdu oddelenia 7 Co takéto rozhodnutie potvrdil.

Uvedené tvrdenie zákonnej sudkyne je úplne v rozpore s odôvodnením rozhodnutia odvolacieho súdu v tejto veci.

Z rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 7 Co 273/2010 zo dňa 15. 07. 2011, ktorý rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie, vyplýva, že rozhodnutie súdu prvého stupňa o zastavení konanie je zjavne nezákonné, pretože na danú vec nebolo možné za žiadnych okolností aplikovať ustanovenia reštitučných právnych predpisov, ako to urobil prvostupňový súd.

Toto zrejme nezákonné rozhodnutie prvostupňového súdu malo potom za následok, že konanie sa predĺžilo o ďalších 20 mesiacov...

Vzhľadom na vyššie uvedené je teda zrejmé, že vyjadrenie zákonnej sudkyne k ústavnej sťažnosti je vzhľadom časti jej vyjadrenia, na ktoré vyššie poukazujeme, pravdu skresľujúce, teda zavádzajúce, účelové, čím sa zákonná sudkyňa snaží vyvolať zdanie, že zbytočné prieťahy v konaní, na ktoré sťažovateľka v ústavnej sťažnosti poukazuje, boli vlastne spôsobené samotnou sťažovateľkou, resp. jej právnym zástupcom, hoci zo spisového materiálu je objektívne zrejmé, že príčiny zbytočných prieťahov spočívajú hlavne v nekonaní vo veci v časových obdobiach presahujúcich viac ako 5 mesiacov, nedostatočnou odbornou prípravou zákonnej sudkyne na pojednávanie a neznalosťou, resp. nedodržiavaním ustanovení Občianskeho súdneho poriadku...“

Obsah súvisiaceho spisu okresného súdu potvrdzuje úkony uvedené v jeho vyjadrení z 18. novembra 2013, ktoré ústavný súd považuje za preukázané.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľka zároveň namieta aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania

postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Súdca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, a z § 119 ods. 4 OSP, ak súd zistí, že existuje dôležitý dôvod na odročenie pojednávania, bez zbytočného odkladu informuje tých, ktorí boli predvolaní alebo upovedomení. Súd spravidla uvedie deň, kedy bude konať nové pojednávanie a dôvod na odročenie sa uvedie v zápisnici alebo poznamenaná v spise.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní mohlo dôjsť k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Pokiaľ ide o kritérium právna a skutková zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že spory o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam sa vo všeobecnosti vyznačujú určitou mieru skutkovej aj právnej zložitosti. Obdobne je to tak aj v danej veci, pričom skutková zložitosť vyplýva najmä zo skutočnosti, že ako výluční vlastníci spornej nehnuteľnosti sú súčasne vedení jednak sťažovateľka, ale zároveň aj odporca v II. rade, pričom tento rozpor je potrebné vyhodnotením všetkých vykonaných a predložených dôkazov odstrániť. Právna náročnosť je daná predovšetkým historickým pozadím prípadu a v súvislosti s ním zodpovedajúcou aplikáciou na vec sa vzťahujúcich reštitučných predpisov, resp. všeobecných občianskoprávných predpisov. Aj napriek tomu, že ústavný súd v danej veci dospel k záveru o určitej miere jej skutkovej a právnej zložitosti, táto okolnosť nezbavuje okresný súd zodpovednosti za stav prekúmaného konania v čase meritórneho rozhodovania ústavného súdu o prijatej sťažnosti.

2. Čo sa týka kritéria správanie sťažovateľky ako účastníčky tohto súdneho konania, ústavný súd nezistil také skutočnosti, ktoré by zásadnejším spôsobom ovplyvnili jeho dĺžku a ktoré by v súvislosti s predĺžením konania bolo potrebné pripísať na jej ťarchu.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či mohlo dôjsť k porušeniu sťažovateľkou označených práv, bol postup okresného súdu.

Ústavný súd v priebehu napadnutého konania zistil dve obdobia nečinnosti, a to od 1. januára 2008 (na okresný súd prešiel výkon súdnictva vo veci z Okresného súdu Bratislava III) do 7. apríla 2009 (okresný súd nariadil pojednávanie vo veci) a od 31. mája 2012 (uskutočnené pojednávanie vo veci) do 31. mája 2013 (okresný súd vyžiadal listinné dôkazy od Správy katastra Senec).

Okrem nečinnosti je napadnuté konanie poznačené aj neefektívnosťou postupu okresného súdu. Tomuto záveru nasvedčuje najmä uznesenie Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 7 Co 273/2010 z 15. júla 2011, ktorým bolo zrušené uznesenie okresného súdu z 30. marca 2010 o zastavení konania a postúpení veci Obvodnému pozemkovému úradu v Senci. Krajský súd v odôvodnení uznesenia z 15. júla 2011 okrem iného uviedol:

„Z obsahu spisu nepochybne vyplýva, že navrhovateľka sa svojím návrhom, po jeho zmenách, domáha určenia, že je výlučnou vlastníčkou nehnuteľností vedených pre Obec a katastrálne územie... v LV... ako parcela... – ostatné plochy vo výmere..., parcela... – vodné plochy vo výmere..., parcela... – vodné plochy vo výmere..., pretože k rovnakým pozemkom je na tom istom liste vlastníctva zapísané aj vlastnícke právo odporcu v II. rade. Na takéto konanie je vecne príslušným v Slovenskej republike všeobecný súd (§ 7 ods. 1, § 9 ods. 1 O. s. p.), nemožno danú vec posudzovať podľa (akýchkoľvek) reštitučných zákonov... Podstatou sporu v prejednávanej veci ale bolo, a naďalej je to, že k tým istým nehnuteľnostiam vedeným v LV č. 5625 pre Obec a katastrálne územie... bol v katastri nehnuteľností vedený ako výlučný vlastník odporca v II. rade, ale zároveň aj navrhovateľka; nešlo teda o navrátenie majetku navrhovateľke, keď ho už vlastnila, hoci aj duplicitne s odporcom v II. rade. Práve jednoznačného odstránenia tohto rozporu sa domáha

v predmetnom konaní návrhom na určenie vlastníckeho práva (výlučne pre seba) k daným nehnuteľnostiam.

Ak súd prvého stupňa za týchto skutkových okolností rozhodol, že konanie zastavuje a po právoplatnosti uznesenia vec postúpi Obvodnému pozemkovému úradu v Senci na rozhodnutie o nárokoch navrhovateľky na základe reštitučného zákona, vec nesprávne právne posúdil; je tak daný dôvod odvolania vyplývajúci z ustanovenia § 205 ods. 2 písm. f/ O. s. p...

S poukazom na všetky vyššie uvedené dôvody odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa v napadnutej časti (vo výroku o zastavení konania, o postúpení veci Obvodnému pozemkovému úradu v Senci, o náhrade trov konania a o vrátení poplatku navrhovateľke) zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 1 písm. h/, ods. 2 O. s. p.).“

Ústavný súd nemohol akceptovať argumenty zákonnej sudkyne uvedené vo vyjadrení k sťažnosti („stav môjho oddelenia bol dlhodobo preťažený /počet nevybavených vecí 686, nerozhodnutých vecí 593/, ktorú skutočnosť som v súlade s § 30 ods. 4 Zák. NR SR č. 385/2000 Z. z. písomne zo dňa 11.9.2012 signalizovala predsedovi súdu /Spr. 3280/2012/“), keďže vo svojej predchádzajúcej stabilizovanej judikatúre (napr. I. ÚS 127/04, II. ÚS 311/06) už uviedol, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a v konečnom dôsledku nezabavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní.

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 967/2008 došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo postupom okresného súdu porušené, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľka domáhajúca sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'účinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'účinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'účinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka sa domáha priznania finančného zadost'účinenia v sume 3 500 € z dôvodov uvedených vo svojej sťažnosti, keď poukázala na to, že *„po dobu dvanástich rokov, počas ktorých trvá konanie, pričom takáto dĺžka konania sa nedá ničím ospravedlniť, má preto dôvodný pocit krivdy, nespravodlivosti, márnosti ako sprievodných znakov porušenia základného práva, teda utrpela nemajetkovú ujmu, ktorá naďalej trvá a rovnako počas dvanástich rokov aj naďalej trvá sťažovateľkin pocit právnej neistoty, keďže vec nie je doposiaľ právoplatne rozhodnutá“*.

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

S prihliadnutím na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 4 C 967/2008, berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, ako aj skutočnosť, že posudzované konanie vo veci nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval priznanie sumy 3 000 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia v konaní o jej sťažnosti advokátom JUDr. Milanom Fulecom. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2012, ktorá bola 781 €.

Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to každý úkon po 130,16 €, t. j. spolu 260,32 €, čo spolu s režijným paušálom 2 x 7,81 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 275,94 €. Keďže advokát je platcom dane z pridanej hodnoty [ďalej len „DPH“ (na základe predloženej fotokópie osvedčenia

o registrácii pre DPH)], uvedená suma bola zvýšená o DPH vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Trovy právneho zastúpenia vrátane započítania DPH a režijného paušálu boli priznané v celkovej sume 331,13 €.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP) v lehote uvedenej v bode 4 výroku tohto nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. marca 2014